

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО
ПРОВЕДЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ЗБОРІВ
У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу 11-261м групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

Освітньо-професійної (наукової)

програми Початкова освіта

Дубовик Наталія Олександрівна

Керівник к.пед.н., доцентка Денисенко В.В.

Рецензент к.пед.н., доцентка Ільїна Н.В.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-педагогічні основи взаємодії вчителя з батьками молодших школярів	7
1.1. Вплив школи та сім'ї на виховання та формування особистості молодшого школяра	7
1.2. Педагогічний аналіз складових підготовки вчителя до батьківських зборів	10
1.3. Характеристика видів та етапів проведення батьківських зборів	14
РОЗДІЛ 2. Реалізація організаційно-педагогічних умов проведення батьківських зборів у початковій школі	23
2.1. Експериментальна робота з реалізації організаційно-педагогічних умов проведення батьківських зборів	23
2.2. Методичні рекомендації, пам'ятки для батьків молодших школярів	33
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	43
ДОДАТКИ	
Додаток А. Фотозвіт роботи з батьками експериментального класу.....	47
Додаток Б. Батьківські збори в 1 класі «Якщо батьки – партнери...» (сценарій).....	50
Додаток В. Десять заповідей для батьків Януша Корчака.....	55
Додаток Г. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету	56

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах соціально-інформаційних перетворень українського суспільства, в національній системі освіти, на перший план виступають проблеми взаємодії школи та сім'ї. саме цей напрям діяльності педагогів завжди вважався пріоритетним у вихованні підростаючого покоління, але найбільш значущим це стало останнім часом в нових умовах дистанційної та змішаної форми освіти. Безліч батьків турбуються, в першу чергу, фінансовим благополуччям родини, при цьому часто перекладають виховну функцію сім'ї, яка є головною, на школу.

Від народження дитини виховання починається в родині. І власне батьки є найпершими вихователями, мають бути носіями загальнолюдських, моральних, культурно-естетичних цінностей. Якісна взаємодія батьків із педагогами школи з питань виховання, навчання обов'язково призводить до позитивного виховного результату: всебічного і гармонійного розвитку особистості дитини.

Проблема взаємодії педагога з родинами учнів завжди була в центрі уваги як науковців, так і учителів-практиків. На необхідність організації Питання співпраці сім'ї та школи розглядалась в працях таких відомих педагогів, психологів як П. Блонський, Л. Виготський, А. Макаренко, М. Стельмахович, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін. За останні роки дослідженню кола питань з організації роботи педагогів з батьками учнів присвячено роботи І. Казанжи, А. Кузьмінського, В. Омеляненка, І. Оніщенко, Л. Ярощук та інших авторів.

Аналіз педагогічного досвіду вчителів-практиків сучасного стану роботи шкіл в напрямку виховання молодших школярів показав, що непоодинокі випадки формально-адміністративного підходу школи до організації співпраці з родинами учнів, недостатнє володіння молодими педагогами методикою роботи з батьками учнів, що загалом не сприяє забезпеченню високої ефективності виховного процесу.

На підставі вищезначеного було виявлено наступні суперечності:

- між необхідністю організації системи взаємодії сім'ї та школи і недостатньою розробленістю педагогічних умов взаємодії з урахуванням сучасних вимог;

- між можливостями сім'ї у вихованні дітей і недостатньою роботою школи по реалізації потенціалу сім'ї у вихованні дітей в умовах загальноосвітнього закладу.

З вищевикладених протиріч випливає проблема дослідження, яка полягає у визначенні педагогічних умов взаємодії сім'ї і школи у вихованні молодших школярів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерське дослідження проводилось відповідно до наукової теми кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету «Удосконалення підготовки кадрового потенціалу початкової освіти у системі суспільних трансформаційних процесів».

Мета дослідження – визначити та обґрунтувати ефективні організаційно-педагогічні умови підготовки та проведення батьківських зборів у початковій школі.

Завдання дослідження:

1. Вивчити психолого-педагогічну літературу з питань взаємодії школи з сім'ями школярів та батьками учнів-початківців.
2. Охарактеризувати специфіку організації батьківських зборів в закладах освіти.
3. Визначити та обґрунтувати організаційно-педагогічні умови підготовки та проведення батьківських зборів у початковій школі.
4. Зробити добірку рекомендацій, порад, пам'яток для батьків молодших школярів.

Об'єкт дослідження – процес взаємодії школи та сім'ї.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови проведення батьківських зборів у початковій школі.

Методи дослідження: аналіз психолого-педагогічних джерел, періодичної літератури з теми дослідження; аналіз передового педагогічного досвіду вчителів початкової школи; систематизація, узагальнення науково-теоретичних та дослідних даних, анкетування, тестування, спостереження, бесіди з учителями-практиками початкової освіти; педагогічний експеримент, математичний аналіз отриманих результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів визначається характеристикою складових етапів, видів та аналізом методики підготовки та проведення батьківських зборів; обґрунтуванням організаційно-педагогічних умов ефективного проведення батьківських зборів у початковій школі.

Практичне значення одержаних результатів магістерської роботи полягає у розробці організаційно-педагогічних умов проведення батьківських зборів у початковій школі. Представлені методичні рекомендації, памятки для батьків доцільно використовувати учителям початкової школи в процесі взаємодії з батьками учнів, а також студентам педагогічного факультету.

Апробація результатів дослідження Основні результати дослідження з теми магістерської роботи доповідались і обговорювались на засіданнях кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету.

Експериментальна база дослідження. Основною базою магістерського дослідження була Широківська ЗОШ I-III ступенів Скадовської районної ради Херсонської області. В дослідженні брали участь батьки учнів 1-го, 2-го класів, учні цих же класів та учителі початкової ланки освіти.

Публікація результатів дослідження. Матеріали магістерського дослідження знайшли своє відображення у публікації «Роль школи та сім'ї

у вихованні та формуванні особистості молодшого школяра», що ввійшла до збірки «Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти» (2020) кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету.

Структура магістерської роботи. Магістерське дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У роботі наявні таблиці. Загальний обсяг роботи становить сторінки.

РОЗДІЛ 1.

Теоретичний аналіз діяльності вчителя з батьками молодших школярів

1.1. Вплив школи та сім'ї на виховання та формування особистості школяра

Проблема формування гармонійної особистості молодшого школяра в усі часи включала питання ефективної взаємодії школи з родинами учнів. Наукові праці та публікації в аспекті дослідження цього питання свідчать про увагу як науковців, так і педагогів-практиків.

Аналіз історико-педагогічної літератури минулого століття та досьогодні доводить, що змістове спрямування дослідників було направлено на визначення ефективних шляхів взаємодії педагогів з родинами учнів. Відмінності полягають саме в суспільних потребах, соціальних обставинах того чи іншого історичного періоду.

Видатний педагог Костянтин Дмитрович Ушинський звертав увагу на важливість доброго, ласкавого, шанобливого ставлення до дітей, вміння зрозуміти дитину, долучити його до сімейних цінностей і видам діяльності батьків. Саме ці функції сімейного виховання, характерні для народної педагогіки, він вважав найважливішою умовою сімейного виховання [38,с.360].

На початку ХХ століття Павло Петрович Блонський обґрунтовує значущість організації плідної взаємодії школи та сім'ї. Він писав, що не можна механічно намагатися поєднувати діяльність сім'ї і суспільства в формуванні особистості дитини, а необхіден союз і взаємодія цих важливих інституцій [3, с.304].

Головними вихователями своїх дітей є батьки. Підрастаюче покоління буде таким, якою буде сім'я. Але, як писав Антон Семенович Макаренко: сім'ї бувають різні ... «поручитися за те, що сім'я виховує, як

слід, нам не можна. Говорити, що сім'я може виховувати, як хоче, ми не можемо. Ми повинні організувати сімейне виховання» [22, с.16].

Так, А.Макаренко у своїй праці «Про батьківський авторитет» ґрунтовно аналізує види сімей із наявним негативним авторитетом батьків (таблиця 1.1) [21].

Таблиця 1.1.

Приклади видів негативного авторитету батьків за А. Макаренко

Види негативного авторитету батьків	Показники
"авторитет придушення"	ґрунтується на примусі, залякуванні, спричинюючи формування у дітей брехливості, жорстокості агресивності
"авторитет віддалення"	батьки намагаються тримати дітей на відстані від себе, розмовляють з ними зверхньо, холодно
"авторитет чванства"	батьки вихваляються своєю винятковістю, принижуючи при цьому своїх колег чи опонентів
"авторитет педантизму"	батьки вимагають кожне мовлене ними слово вважати наказом, карають за найменшу провину
"авторитет резонерства"	батьки вдаються до моралізування з будь-якого приводу
"авторитет любові"	усепрощення, надмірні пестощі
"авторитет доброти"	батьки в усьому поступаються дітям, готові на будь-які жертви, аби їм було добре
"авторитет дружби"	відповідна поведінка дитини чи дії оплачуються подарунками, обіцянками

Серед дослідників проблем сімейного виховання слід звернути увагу на праці Мирослава Гнатовича Стельмаховича, який обґрунтував українську національну систему родинного виховання. Він характеризує

ідеал родинного виховання – це здорова та щаслива людина з багатогранними знаннями і високими духовно-моральними якостями, патріотичними почуттями та працьовитістю. М. Стельмахович зазначає: «Родинне виховання – процес цілеспрямованого формування особистості дитини під керівництвом батьків... сукупність послідовних дій батьків, спрямованих на досягнення гарного виховання своїх дітей» [35, с.3].

В свою чергу, видатний український педагог Василь Олександрович Сухомлинський визначив й обґрунтував принцип безперервності та єдності громадського та сімейного виховання, побудований на довірі й співпраці педагогів і батьків [36, с.304]. На думку видатного педагога, завдання виховання і розвитку особистості можуть бути успішно вирішені, якщо школа буде активно підтримувати зв'язок з родиною.

З психологічних аспектів розкрив розуміння сімейного виховання відомий психолог Володимир Миколайович Дружинін. Так, характеризуючи вплив сім'ї та сімейного виховання на особистісний розвиток дітей та протікання вікових криз, відзначав, що вплив сім'ї на дитину найсильніший за всі інші виховні впливи. Саме сім'я здійснює соціалізацію особистості, є концентрованим вираженням її зусиль по фізичному, моральному і трудовому вихованню. Тип сімейного виховання визначається психологічними характеристиками батьків і дитини та може виступати як інтегральна характеристика батьківських ціннісних орієнтацій, що включає певні фактори і параметри:

- емоційне прийняття дитини;
- зацікавленість в дитині і турбота про нього;
- вимогливість до дитини;
- демократизм або авторитарність в поведінці [11].

Відомий педагог Юрій Костянтинович Бабанський зазначає, що робота з батьками становить невід'ємну частину системи роботи класного керівника. Також стверджується положення про залежність успіху педагогічної діяльності класного керівника з батьками від систематичності

та наукової обґрунтованості дій [29].

Складовими елементами системи роботи з батьками за Ю.Бабанським є наступні [29]:

- вивчення сім'ї, її укладу, мікроклімату, характеру виховної діяльності;
- встановлення і підтримка єдиних вимог школи та сім'ї у вихованні школярів;
- послідовна психолого-педагогічна освіта батьків;
- систематичне взаємне інформування про хід розвитку школяра;
- спільне прийняття рішень, що сприяють успішному навчанню і вихованню дітей;
- надання практичної педагогічної допомоги батькам в разі потреби;
- сприяння у встановленні зв'язку сім'ї з громадськістю з метою поліпшення виховання дітей;
- залучення батьків до позакласної навчально-виховної роботи з учнями в школі та поза нею.

Отже, робота з батьками вимагає від класного керівника вміння встановлювати довірливі та ділові відносини з батьками учнів початкових класів, а також педагогічного такту, витримки, уваги та взаємоповаги.

1.2. Педагогічний аналіз складових підготовки вчителя до батьківських зборів

Головною формою роботи з батьками молодших школярів є батьківські збори. Саме під час загальних батьківських зборів обговорюються з найважливіші питання життєдіяльності класного колективу; приймаються рішення щодо подальшого шкільного виховання дітей та надаються поради й рекомендації з сімейного виховання та розвитку учнів.

Пріоритетним напрямком реалізації виховної діяльності є узгодження, інтеграція, координація зусиль учителя початкової школи та

сім'ї в створенні умов для ефективного формування й розвитку особистості молодшого школяра. В процесі проведення батьківських зборів класний керівник також ставить за мету підвищити педагогічну культуру батьків, залучити їх до активної життєдіяльності учнівського колективу, продемонструвати їх роль, та відповідальність у спільних справах з учнями класу.

Ефективність батьківських зборів в першу чергу залежить від правильної постановки мети, чіткої організації та підготовки як самого вчителя, так і членів батьківської ради.

Основні складові підготовки батьківських зборів визначаються з наступних позицій [16]:

- 1) обрання теми батьківських зборів;
- 2) постановка мети та завдань;
- 3) вивчення педагогом та іншими учасниками зборів науково-педагогічної, методичної літератури з означеної тематики;
- 4) за необхідністю попереднє проведення педагогічного спостереження, анкетування зі сторони дітей та безпосереднє дослідження проблеми, анкетування з боку батьків;
- 5) визначення форми, методів і прийомів, засобів взаємодії з усіма учасниками батьківських зборів;
- 6) створення та розповсюдження запрошення для батьків та інших учасників зборів;
- 7) розробка рішення зборів, рекомендацій, пам'яток для батьків учнів;
- 8) оформлення класної аудиторії або місця проведення зборів, за необхідністю налаштування відповідного обладнання.

Детальніше проаналізуємо кожен складову підготовки батьківських зборів у початковій школі.

Обрання теми батьківських зборів. Вибір теми обумовлюється основними цільовими потребами учнівського колективу, віковими закономірностями розвитку особистості дитини молодшого шкільного

віку, специфікою протікання процесів навчання і виховання в початковій школі, реалізацією завдань формування педагогічної культури батьків, стратегічними потребами взаємодії школи і сім'ї. Тематика батьківських зборів не обмежується обговоренням лише навчальних питань. Важливо учителю зосереджувати увагу батьків на низку питань адаптації, соціалізації молодших школярів, поступово торкатися проблем всіх напрямів виховання (розумового, морального, естетичного, трудового, фізичного, національно-патріотичного, громадянського, статевого, екологічного, економічного, правового та інших).

До вибору тем батьківських зборів також можуть бути залучені члени батьківської ради. Така взаємодія з представниками батьківського зібрання допомагає вчителю визначати питання, що турбують батьків класу. Формуючи порядок денний зборів, класному керівнику доцільно враховувати думку батьків, їх потреби та інтереси. Все це сприятиме ефективній взаємодії учителя з батьками та результативності проведення батьківських зборів.

Постановка мети та завдань. Обравши відповідну тематику, педагог має чітко окреслити цілі та визначити конкретні завдання зборів.

Загальними завданнями тематичних батьківських зборів можуть виступати такі:

- підвищення рівня педагогічної культури батьків;
- збагачення психологічних знань з конкретного питання розвитку дитини в родині;
- згуртування батьківського колективу;
- залучення батьків до різноманітних заходів, подій учнівського колективу;
- вироблення спільних рішень;
- формування усвідомлення потреби в єдиних вимогах до навчання і виховання дітей;
- ознайомлення з досвідом успішного сімейного виховання;

- запобігання можливості здійснення батьками невірних дій по відношенню до власної дитини;
- прийняття конструктивних рішень, підсумків взаємодії педагога, учнів і батьків за певний період часу.

Вивчення педагогом та іншими учасниками зборів науково-педагогічної, методичної літератури з означеної тематики. Готуючи питання порядку денного класний керівник має ретельно вивчити науково-методичні, психолого-педагогічні джерела (книги, посібники, публікації в професійних виданнях), опрацювати педагогічний досвід з розв'язання подібних проблем. Класний керівник навіть може підготувати виставку рекомендованої для батьків літератури.

Проведення педагогічних міні досліджень означеної проблеми. Застосування таких наукових методів як педагогічне спостереження, індивідуальні бесіди з дітьми або батьками, анкетування, аналіз учнівських робіт, малюнків, методи психолого-педагогічного аналізу для отримання додаткової інформації з проблеми. До реалізації міні дослідження можливе залучення шкільного психолога.

Форми, методи, прийоми, засоби взаємодії з усіма учасниками батьківських зборів. За організаційною структурою сучасні форми проведення батьківських зборів постійно удосконалюються та урізноманітнюються: педагогічна майстерня, творча гра, батьківська конференція, тренінг, диспут, практикум та ін. Згідно з обраною формою вчителем визначаються етапи підготовки, засоби, прийоми роботи з усіма учасниками батьківських зборів.

Запрошення батьків та інших учасників. Учителю буде доцільно запрошувати батьків на збори двічі (перший раз за один-два тижні з метою завчасного планування батьками чи іншими запрошеними часу на збори; вдруге за кілька днів з метою інформування про дату і час, місце проведення). З етичних міркувань доцільним є розробка та виготовлення листівки-запрошення для батьків та запрошених гостей на збори, які

можна доручити передати через учнів чи особисто. Також запрошення можна розмістити на сторінці класу в соцмережах чи в Viber чаті, що на сьогодні є найбільш популярним середовищем спілкування вчителя початкової школи з батьками. Запрошеними гостями, тобто учасниками батьківських зборів можуть бути представники адміністрації школи, бібліотекарі, шкільний психолог, медичні працівники, представники правоохоронних органів, педагоги закладів культури, спорту та інші.

Прийняття конструктивних рішень, підсумків взаємодії учителя, батьків, учнів за певний період часу. Прийняття загального рішення, підведення підсумків є важливим компонентом батьківських зборів. Підсумки та узагальнення можуть бути представлені у вигляді переліку спланованих дій, відповідних рекомендацій, пам'яток для батьків.

Обладнання та оформлення місця проведення батьківських зборів. Розповсюдженими місцями проведення зборів є класна аудиторна кімната, кабінет, шкільна актові зала, шкільний коворкінг-центр. Важливу роль відіграє оформлення аудиторії зборів. В оформленні доцільно використовувати творчі роботи учнів, фотографії, малюнки, поробки. Доцільно на спеціальному стенді представити для батьків педагогічну, психологічну, предметну, дитячу художню літературу для ознайомлення з нею батьків. При необхідності готується технічне обладнання відео проектор, ноутбук чи інша комп'ютерна техніка тощо.

Таким чином, дотримання учителем-класним керівником усіх вищезначених складових організації та етапів підготовки батьківських зборів є запорукою успішної та ефективної взаємодії школи з батьками молодших школярів.

1.3. Характеристика видів та етапів проведення батьківських зборів

У педагогічній, методичній літературі за змістовими показниками

представлено різновиди батьківських зборів у початковій школі. Педагогічно-дослідники та педагоги-практики найчастіше виділяють такі види батьківських зборів [14;15; 23]:

- організаційні збори, на яких складаються і затверджуються плани роботи, обирається батьківський комітет, розподіляються суспільні доручення, розробляються заходи за участю батьків;
- батьківські всеобучі, які є формою педагогічної освіти батьків;
- тематичні збори, з метою обговорення найбільш актуальних і складних питань виховання та розвитку учнів даного класу;
- збори-диспути, націлені на виявлення та узгодження різних точок зору в суспільстві батьків і педагогів;
- збори-практикуми або збори-тренінги, спрямовані на освоєння батьками прийомів і методів сімейного виховання, надання допомоги дітям в діяльності з самоосвіти і самовиховання;
- підсумкові, що мають на меті показати освітній процес як засіб розвитку особистості дитини, звернути увагу батьків на позитивні і негативні явища в життєдіяльності учнівського колективу.

Загалом же досвідченими педагогами зазначається, що на батьківських зборах за обраним провідним видом взаємодії учителя з батьками можуть бути запроваджені й елементи інших видів за необхідністю.

Процес проведення батьківських зборів умовно можна поділити на кілька етапів: вступний, основний та заключний. Загальна характеристика етапів проведення батьківських зборів представлена в таблиці 1.1.

За вимогами протягом усього навчального року класний керівник у початковій школі повинен провести чотири обов'язкових батьківських зборів.

Таблиця 1.1.

Етапи проведення батьківських зборів

№ п/п	Етапи проведення	Змістова характеристика
1.	Вступний	<p>Учитель зустрічає батьків і пропонує їм ознайомитися з виставкою творчих робіт дітей (якщо вона є) і літератури. Батьківські збори, як правило, відкривають і ведуть педагог або голова батьківського комітету. Він і оголошує порядок зборів, називає його цілі і завдання, знайомить з порядком спільної роботи його учасників, представляє запрошених на збори, підкреслює актуальність обговорюваних питань. Повідомлення повинно бути нетривалим, але містити достатню інформацію для формування у батьків чіткого уявлення про цільові установки і організаційних моментах проведеного зборів. Важливо, щоб уже в перші хвилини зборів батьки були мобілізовані, зацікавлені і готові до активної участі в ньому.</p>
2.	Основний	<p>Цей етап пов'язаний з реалізацією головних ідей задуму вчителя-організатора зборів. Тут викладається найбільш важлива інформація, відбувається колективне її обговорення, здійснюється спільний пошук шляхів і способів вирішення даної проблеми. Організація діяльності учасників зборів будується відповідно до правил і вимог, властивими обраної формі. Про в будь-якому випадку необхідно зробити все для того, щоб на зборах в атмосфері зацікавленості, доброзичливості та довіри збагачувався теоретичний і практичний арсенал батьків, щоб не було місця публічного осуду батьків, навіть у вигляді дрібних докорів. На недоліки дітей слід звернути увагу батьків в індивідуальній бесіді до або після зборів або зробити їм письмове повідомлення.</p>
3.	Заключний	<p>Заключний етап зборів включає такі важливі моменти, як прийняття рішення зборів та надання необхідних рекомендацій, пам'яток тощо. Допрацьовується проект рішення, який потім затверджується. Дуже важливо, щоб заклучний етап зборів став прологом до подальшої спільної роботи педагога і батьків за рішенням проблем, виявлених в ході обговорення. Формування тісної співпраці буде більш успішним, якщо закінчувати зборів «хвилинами подяки», під час яких педагог дякує батьків за успіхи у вихованні дітей, відзначає тих з них, хто брав активну участь у підготовці зборів і ділився на ньому досвідом</p>

		сімейного виховання або будь-яких справ колективу.
--	--	--

Класні батьківські збори проводяться один раз на чверть, при необхідності можна проводити частіше. Батьківські збори повинні стати джерелом педагогічної освіти батьків молодших школярів. Педагог має ставити перед собою завдання розширювати педагогічний кругозір, педагогічну культуру батьків, стимулювати бажання стати хорошими батьками.

На батьківських зборах має відбуватися обговорення досягнень учнів класу в навчальній та позакласній діяльності. Однак мова на зборах повинна йти не про оцінки конкретних учнів, а про якість знань і міру інтелектуальних зусиль, які демонструють молодші школярі. До зборів необхідно готувати виставки творчих робіт учнів.

Незалежно від змісту батьківських зборів класному керівнику необхідна ретельна підготовка. Вчитель початкової школи повинен заздалегідь планувати хід заходу з батьками.

Педагогу не слід забувати, що збори, в ході яких відбувається особиста зустріч учителя з батьками є важливим засобом формування думок батьків про школу, вчителів, яким вони довіряють свою дитину. Тому розпочинати батьківські збори бажано з позитивних моментів життя учнівського колективу.

Під час основного виступу перед батьками у класного керівника є можливість організовано ознайомити батьків із завданнями, змістом, методами виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах освітнього закладу.

Сучасний учитель початкової школи повинен вчитися слухати і чути батьків; розуміти невербальну мову спілкування, швидко й адекватно реагувати на можливі різноманітні реакції батьків; вміти передавати інформацію різними способами; обов'язково встановлювати зворотний зв'язок [7, с.11].

Залучаючи до діалогової форми спілкування батьків, учитель спрямовує взаємодію з ними до взаєморозуміння, довіри, обміну загальнолюдськими цінностями, емоціями, знаннями тощо. Така форма проведення батьківських зборів стимулює спільну діяльність дорослих, спонукає їх до нових позитивних результатів виховання молодших школярів. У процесі діалогічного спілкування вчитель початкової школи не нав'язує свій погляд, а надає можливість кожному з батьків взяти участь в обговоренні важливих проблем виховання; орієнтується на виявлення інтересів, почуттів батьків і уважне сприйняття висловлюваних ідей, здатних об'єднати дорослих в колектив однодумців.

Останнім часом особливою популярністю, як у педагогів, так і у батьків, користуються нетрадиційні форми проведення батьківських зборів [7], такі як «Усний журнал», «Педагогічна вітальня», «КВН», «Ток-шоу», «Ділова гра» або «Ігровий практикум», «Круглий стіл» та інші.

Такі інноваційні види взаємодії з батьками побудовані за типом телевізійних і розважальних програм, спрямовані на встановлення неформальних контактів з батьками, залучення їх уваги до проблем школи. Проводяться ігри з батьками з педагогічним змістом, наприклад, «Педагогічний випадок», «Прес-конференція», «Майстер-клас», де обговорюються протилежні точки зору на проблему та багато іншого. Можна організувати виставку спільних робіт батьків і дітей з назвою «Руки тата, ручки мами і мої рученята» тощо.

Наприклад, «Усний журнал» складається з кількох рубрик, по тривалості кожна займає від 5 до 10 хвилин. Рубрики можуть повторювати ті, що бачимо ми в відомих журналах, наприклад: «Поради фахівця», «Це цікаво знати», «Говорять діти», «Довідкове бюро», «У родинному колі». Батькам заздалегідь пропонується література для ознайомлення з проблемою, практичні завдання, питання для обговорення.

Під час проведення «Педагогічної вітальні» реалізується принцип партнерства. Батькам пропонується підписати та тримати «візитку».

Спілкування всіх учасників відбувається в невимушеній формі з обговоренням актуальних проблем виховання дітей, урахуванням побажань батьків, використанням методів їх активізації.

Таку форму як «Педагогічна лабораторія» рекомендується проводити учителю на початку або в кінці навчального року. У процесі співпраці обговорюється участь батьків у різних заходах; аналізуються минулі заходи і підводяться підсумки. Проводиться анкетування «батьки - дитина - школа». На початку року анкетування відбувається для отримання відомостей з різних аспектів виховання та інформації щодо особливостей розвитку дитини. Класний керівник знайомить батьків із запланованими на навчальний рік заходами, дослухається до пропозицій батьків. Важливими є побажання та пропозиції батьківського колективу на навчальний рік. Наприкінці навчального року на зборах підводять підсумки минулого року, надають оцінку загальним навчальним та виховним досягненням учнівського колективу й аналізують помилки.

Цікавою та корисною є форма «Читацької конференції», що проходить у декілька етапів. На підготовчому етапі перед зборами, де батькам дається певне завдання з означеної теми. Підготовлене завдання обговорюється з різних позицій. У ході взаємодії з батьками учитель запрошує батьків прокоментувати те чи інше висловлювання, висвітлює сутність означеної теми і задає питання для обговорення. Наприклад тема «Адаптація першокласників» чи інші. Пропонується кілька висловлювань педагогів-класиків і батьки мають прокоментувати, як вони розуміють цей вислів і дають своє розуміння вирішення проблеми. Найбільш вдалі поради розміщуються на стенді «Скарбничка сімейних порад».

Часто класний керівник до участі в батьківських зборах у формі «Семінару-практикуму» залучає логопеда, шкільного психолога, медичного працівника та інших фахівців. Спільно з батьками відбувається обігрування або вирішення проблемних ситуацій з елементами тренінгу. Визначається тема. Ведучий як правило класний керівник або запрошений

фахівець. Наприклад, з теми «Дитячі страхи» готується коротке теоретичне повідомлення, потім батьків запрошують висловити свою думку про можливі причини дитячих страхів і про способи їх подолання. Потім із батьками проводяться вправи-тренінги з саморегуляції, застосовуються ігрові прийоми на зняття тривожності і страхів для того, щоб батьки при виникненні труднощів могли надати допомогу власній дитині.

Батьківські збори такого виду проводяться не для всіх батьків класу, а лише для тих, чиї діти мають спільні проблеми (в спілкуванні з однолітками, агресивність та ін.) можуть бути проведені у формі «Душевної розмови». Рекомендується провести анкетування з теми. Наприклад, тема «Дитина – лівша». З метою глибшого пізнання розуміння батьками ступеня ліворукості у дитини (слабка форма чи сильно виражена). Ця проблема обговорюється з різних аспектів. Доцільно запрошувати також фахівців. Батькам даються рекомендації щодо особливостей розвитку такої дитини. Пропонуються різні завдання для ліворуких дітей для того, щоб розвивати моторику обох рук у домашніх умовах. З батьками обговорюються психолого-педагогічні проблеми, пов'язані з ліворукістю.

У свою чергу, батьківські збори на яких всі батьки демонструють свої досягнення в області виховання дітей можуть проходити у вигляді «Майстер-класу». Попередньо педагог дає тему кільком батькам і доручає підготувати невеличку розповідь з поясненням всім присутнім, як навчити дитину прибирати за собою іграшки, робити домашнє завдання, поділитися досвідом щодо прищеплювання у дітей хороших манер, позитивних якостей особистості. Батьки діляться власним досвідом, дають практичні поради. В кінці зборів підводиться підсумок. Цінні поради батьків розміщуються на стенді «Скарбничка батьківського досвіду».

Батьківські збори у формі «Ток-шоу» мають на меті обговорення значущої педагогічної проблеми з різних точок зору. На ток-шоу виступають батьки, вчитель, фахівці. Батькам пропонуються різні ситуації.

Розгляд цих ситуацій відбувається з обов'язковою аргументацією. Всі думки, ідеї, пропозиції спільно обговорюються та визначаються шляхи розв'язання означеної проблеми.

Часто класний керівник, навіть на традиційних за формою батьківських зборах, залучає батьків до новітніх інтерактивних методів співпраці.

Наприклад, звертання до батьківського досвіду. Педагог пропонує батькам: «Який метод впливу на дитину сильніше за інші допомагає Вам у налагодженні відносин з сином або дочкою?» Або: «Чи траплявся у Вашій сімейній виховній практиці схожий випадок? Розкажіть про нього, будь ласка», або: «Охарактеризуйте, яку реакцію Вашої дитини викликає застосування методу заохочень і покарань» та ін. Спонування батьків до обміну досвідом активізує їх потребу аналізувати свої успіхи й помилки, співвідносити їх з прийомами та засобами виховання, що використовують в аналогічних ситуаціях інші батьки.

Вирішення проблемних завдань сімейного виховання спонукає батьків до пошуку найбільш прийнятної форми поведінки, вправляє в логічності та доказовості міркувань, розвиває почуття педагогічного такту. Для обговорення пропонуються подібні проблемні ситуації: «Ви покарали дитину, але пізніше з'ясувалося, що вона не винна. Що ви будете робити і чому саме так?».

Рольове програвання сімейних ситуацій збагачує арсенал методів батьківської поведінки та взаємодії з дитиною. Наприклад, надається завдання: програйте, будь ласка, як ви будете встановлювати контакт з сумною дитиною та ін.

Аналіз батьками поведінки молодшого школяра допомагає їм зрозуміти мотиви його вчинків, психічні та вікові потреби й можливості.

Ігрова взаємодія батьків і дітей в різних формах діяльності (малювання, ліплення, спортивні ігри, театралізована діяльність та ін.) сприяє набуттю досвіду партнерських відносин.

Запропоновані методи надають батькам можливість моделювати варіанти своєї поведінки в ігровій обстановці. Коли хтось із батьків у грі моделює власну поведінку, його погляд на виховну проблему розширюється [31, с.53].

Як класичні, так і нетрадиційні форми, методи батьківських зборів вимагають від учителя початкових класів дотримання відповідних правил: 1) збори мають запам'ятатися; 2) налаштувати батьків на позитивний, конструктивний лад; 3) інформаційний блок повинен бути добре підготовлений; 4) використовувати, крім розповіді, пояснення, діалогічні методи спілкування з батьками, залучати їх до активної взаємодії; 5) у ході зборів чітко розподіляти час на різні етапи; 6) надавати батьками обгрунтовані педагогічні поради, рекомендації тощо.

РОЗДІЛ 2.

Реалізація організаційно-педагогічних умов проведення батьківських зборів у початковій школі

2.1. Експериментальна робота з реалізації організаційно-педагогічних умов проведення батьківських зборів

Одним з важливих показників ефективності виховної системи є створення єдиного виховного простору школи з родинами молодших школярів.

Експериментальною базою магістерського дослідження була Широківська ЗОШ I-III ступенів Скадовської районної ради Херсонської області. Дослідження тривало протягом 2019-2020 та першої чверті 2020-2021 навчальних років. Відповідно в педагогічному експерименті брали участь батьки учнів 1-го, 2-го класів, учні цих же класів та учителі початкової ланки освіти.

Метою педагогічного експерименту було впровадити у процес взаємодії з батьками молодших школярів ефективні організаційно-педагогічні умови співпраці та партнерства на батьківських зборах.

Рівні ефективності проведення батьківських зборів достатній з високими показниками критеріїв і задовільний із посередніми показниками критеріїв. Критерії описані нижче.

Робота з батьками експериментального 1-го класу була розпочата ще на етапі набору старших дошкільників до школи. Під час підготовчих занять з батьками проводились індивідуальні бесіди з питань рівня підготовленості конкретної дитини до шкільного навчання. Перед початком навчального року до складу класу увійшли також діти, які не відвідували підготовчі заняття.

Перші організаційні батьківські збори було проведено напередодні 1 вересня. Всім батькам було надано інформацію про шкільні правила для учнів, дотримання режиму дня, розкладу уроків, організацію перерв, харчування дітей, найближчі заходи, свята, екскурсії, а також повідомлено

про те, що навчання в початковій школі відбуватиметься за програмою «Нова українська школа» [24]. Важливим питанням зборів було визначення та обговорення пропозицій батьків обрати батьківський комітет класу тощо.

Для ефективної взаємодії з батьками учнів 1 класу було застосовано методи, прийоми та засоби педагогічної діяльності:

- анкетування батьків;
- запрошення кожній родині. Запрошення роздаються за тиждень до батьківських зборів;
- виготовлення оригінальних пам'яток з порадами на тему зборів;
- розподіл обов'язків з підготовки зборів;
- підготовка візиток з іменами батьків для скорішого знайомства один з одним.

Батьківські збори – один із головних видів педагогічної діяльності, співпраці батьків зі школою. Як зазначалось раніше, класні батьківські збори проводяться один раз на місяць або в чверть, в залежності від особливостей класу, віку учнів, контингенту батьків [23, с.143].

В даний час батьки в основному молоді люди. А це свідчить про необхідність набагато частіше зустрічатися і з учителями, і з іншими фахівцями (психологами, медиками, логопедами) для придбання позитивного батьківського педагогічного досвіду.

Упродовж усього навчального року класний керівник згідно з нормативними вимогами має провести чотири обов'язкових батьківських зборів. Опитування досвідчених учителів-практиків початкової школи свідчить, що класний керівник практично проводить на три-чотири зібрання більше. Це пов'язано з тими конкретними проблемами і ситуаціями, які вимагають проведення додаткових батьківських зборів.

У процесі підготовки та проведення батьківських зборів нами дотримувались наступні педагогічні правила, визначені за власним досвідом та досвідом колег, учителів-практиків початкової школи.

Перед початком зборів налаштуватись на позитивний настрій та добрі емоції.

Перед собою тримати список з іменами та по батькові всіх батьків.

Визначити регламент зборів, не більше 1,5 годин.

Подякувати всім, хто знайшов час прийти.

Тема зборів повинна враховувати вікові особливості дітей.

Збори повинні носити як теоретичний, так і практичний характер: розбір ситуацій, тренінги, дискусії і т.д.

Можна нетрадиційно розставити столи і стільці по колу для цікавого ведення дискусії.

Для перших класів на початку року можна запропонувати батькам використовувати форму зборів «За чашкою чаю».

Зняти тривогу, напругу, очікування неприємної розмови.

Дати відчутти батькам Вашу повагу до них.

Застосовувати правило педагогічного аналізу: завжди розпочинати з позитивної інформації, потім говорити про негативні речі, завершувати розмову пропозиціями на майбутнє.

Дати зрозуміти батькам, що ви добре усвідомлюєте, як важко дитині вчитися.

Збори не повинні займатися обговоренням і засудженням особистості учня.

Батьківські збори повинні педагогічно просвіщати батьків, а не констатувати помилки і невдачі в навчанні.

Поясніть батькам думку, що неуспішний учень не означає «погана людина».

Необхідно спробувати зрозуміти батьків. Важливо, щоб батьки йшли зі зборів з вірою в свою дитину, позитивно налаштовані, з розумінням того, що при будь-яких труднощах, батьки зможуть дитині допомогти.

А так само слід пам'ятати, що безумовна любов не залежить, ні від зовнішності дитини, ні від її достоїнств і недоліків, ні від її здібностей, ні від сьогоденного поведінки.

Під час батьківських зборів класному керівнику важливо дотримуватись таких вимог:

- 1) короткий, емоційний виступ;
- 2) логічно побудована дискусія, бесіда. Важливо, щоб педагог не затягував розмову, не вимагав від усіх присутніх обов'язково висловити свою думку з питання, а питав ні більше двох-трьох осіб;
- 3) не слід прилюдно дорікати і повчати батьків у зверхній формі;
- 4) надаючи інформацію про небажані, негативні вчинки дітей, не називати їх прізвищ та імен.
- 5) організувати зворотній зв'язок (провести усне чи письмове опитування, анкетування).

В процесі експериментального дослідження для батьківських зборів у 1 та 2 класах була запропонована наступна тематика:

Зміст та організація освітнього процесу в 1 класі. Психофізіологічні особливості учнів молодшого шкільного віку.

Адаптація першокласників. Режим дня учня 1 класу та його вплив на якість навчання.

Світ очима першокласника. Особливості сприйняття учня першого класу.

Роль читання на початковому етапі навчання.

Роль сім'ї у формуванні особистості дитини.

В ході переходу на дистанційну форму навчання у зв'язку з карантинними заходами для запобігання розповсюдження коронавірусу актуальними та необхідними з березня 2020 року стали такі теми батьківських зборів як:

Використання мобільних додатків у навчання молодших школярів.

Медіабезпека дітей в соціальних мережах.

Для вчителя також важливим є підведення підсумків батьківських зборів. Наприкінці взаємодії з батьками необхідно зробити певні висновки, сформулювати необхідні рішення, рекомендації, пам'ятки, надати інформацію для підготовки до наступного зібрання.

Предметом аналізу класного керівника також має стати явка батьків, причини їхньої відсутності; склад батьків, які залишилися на особисту індивідуальну бесіду тощо.

Ефективність проведеної роботи з батьками нами визначалась за такими критеріями - показниками:

- прояв у батьків інтересу до змісту освітнього процесу з дітьми;
- виникнення дискусій, диспутів з їх ініціативи;
- відповіді на запитання батьків ними самими;
- наведення прикладів з власного досвіду;
- збільшення кількості питань до педагога, що стосуються особистості дитини, її внутрішнього світу;
- прагнення дорослих до індивідуальних контактів із класним керівником;
- роздуми батьків про правильність використання тих чи інших методів виховання;
- підвищення їх активності при аналізі педагогічних ситуацій, рішення задач і обговорення дискусійних питань.

Тестова форма опитування батьків і дітей може бути як усною (відповіді першокласників фіксує вчитель), так і письмовою (батьки заповнюють текстовий аркуш письмово).

У 1 класі батькам і дітям було запропоновано тест «Чи добре ми знаємо своїх дітей», результати якого стали підставою для розмови з батьками на батьківських зборах.

Завдання дітям: закінчите наведені речення.

Мені буває дуже радісно, коли ...

Я дуже сумую, коли ...

Мені буває страшно, коли ...

Мені буває соромно, коли ...

Я дуже пишаюся, коли ...

Я серджуся, коли ...

Я буваю дуже здивований, коли ...

Завдання батькам: закінчите наведені нижче речення так, як, на Ваш погляд, сказала би Ваша дитина.

Вашій дитині буває дуже радісно, коли ...

Ваша дитина дуже сумує, коли ...

Вашій дитині буває дуже страшно, коли ...

Вашій дитині буває соромно, коли ...

Ваша дитина пишається, коли ...

Ваша дитина сердиться, коли ...

Ваша дитина буває дуже здивованою, коли ...

Після заповнення тестового аркуша батьками їм необхідно надати відповіді їхніх дітей для порівняння.

Тестовий метод дав нам наступні результати ступенів збігу відповідей батьків і учнів у 1 класі (участь взяли 18 присутніх на зборах батьків):

Високий ступінь збігу – 28 % (5 осіб)

Середній ступінь збігу – 50 % (9 осіб)

Низький ступінь збігу – 22 % (4 особи)

Ступінь збігу відповідей засвідчив те, наскільки добре батьки знають своїх дітей.

У 2 класі на батьківських зборах нами була запропонована методика опитування для батьків «Портрет моєї дитини». Батькам потрібно було відповісти на низку запропонованих запитань.

Як Ваша дитина ставиться до вас?

Що найбільше діє на поведінку дитини: ласка, прохання, вимога, загроза, покарання?

Яка роль дитини в сім'ї? Її домашні обов'язки, права?

Чи є у Вашої дитини друзі?

Де, як, з ким проводить вільний час Ваша дитина?

Які навчальні заняття, предмети подобаються дитині?

Хто з членів сім'ї є для нього найбільшим авторитетом?

Які якості, риси особистості хотіли б змінити у Вашій дитині?

Чи подобаються Вам її захоплення?

Чи часто Ви хвалите свою дитину?

Чи сварите, караєте дитину за що-небудь?

Як Ви найчастіше кличете, називаєте дитину вдома?

Чим Ви любите займатися з Вашою дитиною вдома?

Чи вважаєте Ви свою дитину самостійною? Чому?

Як часто син (дочка) звертаються до Вас по допомогу, в чому саме?

Яка Ваша дитина?

Помічає Ваша дитина настрій, біль у кого-небудь з членів сім'ї?

Чи вміє проявляти співчуття, жалість?

Чи вміє тримати своє слово, відчувати свою відповідальність за доручену справу?

Чи часто ображається Ваша дитина? Чи достатньо обґрунтовані її образи?

Чи вміє радіти успіхам своїх друзів, близьких?

Якщо Ви лякаєте дитину, то які використовуєте слова?

Якщо хвалите дитину, то за що і як?

Коротко опишіть стан здоров'я Вашої дитини.

У свою чергу, другокласникам пропонувався тест «Твої контакти з батьками», де відповіді оцінюються за 2-х бальною шкалою:

так - 2 бали,

іноді - 1 бал,

ні - 0 балів.

Чи вважаєш ти, що у тебе є взаєморозуміння з батьками?

Розмовляєш ти з дорослими по душах, радишся чи з ними з особистих питань?

Цікавишся ти роботою своїх батьків?

Чи знають батьки твоїх друзів?

Чи бувають твої друзі у тебе вдома?

Займаєшся ти разом з батьками господарськими справами?

Тобі нудно вдома і ти віддаєш перевагу проводити вільний час поза домом?

Чи є у тебе загальні з батьками заняття й захоплення?

Береш участь ти в підготовці до домашніх свят?

Чи хочеш ти, щоб в «дитячі свята» батьки були разом з тобою і твоїми гостями?

Обговорюєш ти з батьками прочитані книги?

Обговорюєш ти з батьками телепередачі, фільми, мультфільми?

Чи буваєте ви разом на прогулянках, в турпоходах?

Чи буваєте ви разом в театрах, музеях, на виставках і концертах?

Ти віддаєш перевагу проводити вихідні дні разом з батьками?

Результат більше 20 балів - стосунки з батьками можна вважати благополучними.

Від 10 до 20 балів - задовільні, але не досить різносторонні. Батькам та дітям необхідно задуматись як покращити стосунки.

Менше 10 балів - контакти з батьками явно недостатні. Необхідно вирішувати питання взаємодії дитини з батьками для швидкого покращення спілкування.

За даними тесту виявлено, що кількість другокласників мають:

благополучні відносини з батьками –

задовільні стосунки з батьками –

незадовільні стосунки з батьками –

Отримавши результати діагностики вчитель має виступити організатором співпраці батьків і дітей.

Оскільки розвиток особистості молодшого школяра здійснюється через формування у нього потреби в досягненні успіху прямо пов'язане з тим, наскільки єдині у співпраці з дитиною сім'я і школа.

Педагоги та батьки мають стати партнерами, що працюють в інтересах дитини, розділяючи відповідальність за її навчання та виховання [26]. З фотозвітом нашої роботи з батьками експериментального класу можна ознайомитись у додатку А.

У роботі з батьками експериментальних класів нами використовувались посібники серії «Нова українська школа» (автор-упорядник І.Оніщенко): «Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників» та «Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками другокласників» [26]. Вищезгадані методичні розробки дали змогу залучити батьків до активної практичної взаємодії, розкрити їх потенціал у спілкуванні з власними дітьми та налагодити позитивні взаємовідносини між усіма членами родини і педагогами школи. Саме назва «Якщо батьки – партнери...» стала темою одних із батьківських зборів для батьків першокласників (додаток Б).

У періоди дистанційної освіти молодших школярів було створено розклад консультацій батьків у Viber-групи класу для швидкої взаємодії під час карантину. Батьківські збори перейшли на новий рівень спілкування за допомогою відео-зв'язку на платформі Zoom у форматі відео-конференцій. Деяким батькам знадобились індивідуальні консультації вчителя для опанування новими інтернет-додатками. Але треба зазначити, що всі батьки (100%) в експериментальних класах виявили бажання допомогти дітям і отримали схвалення педагога в їх прагненні.

Позитивний загальний стан взаємодії вчителя з батьками на батьківських зборах був спрямований на вирішення таких завдань:

- проведення всіх виховних заходів в школі та класі за участю батьків молодших школярів;

- спільну діяльність батьків і дітей, яка може бути організована в різних формах (спільні свята, екскурсії, походи);
- забезпечення системи педагогічної просвіти для батьків;
- організацію роботи батьківського комітету в життєдіяльності класу, школи.

Отже, експериментальне дослідження проблеми довело необхідність систематичної, цілеспрямованої взаємодії з батьками молодших школярів та дозволило виявити організаційно-педагогічні умови ефективного проведення батьківських зборів у початковій школі:

- 1) позитивна цільова установка на вирішення разом із батьками спільних завдань виховання та навчання молодших школярів;
- 2) спільне з батьками планування тематики та визначення хвилюючих питань батьківських зборів;
- 3) використання як класичних, так і нетрадиційних форм проведення зборів;
- 4) розробка поетапного сценарію, діагностичних матеріалів, наочності для заходу з батьками;
- 5) обов'язкове використання діалогічних методів спілкування з батьками;
- 6) підведення підсумків, надання методичних рекомендації, порад, памяток для батьків;
- 7) володіння учителем педагогічною технікою;
- 8) аналіз та самоаналіз досягнень та можливих помилок учителем проведених батьківських зборів.

Саме знання цих умов і особливостей їх впливу на характер взаємодії дозволяє педагогу усвідомлено вибирати найбільш ефективний спосіб взаємодії з учнями початкової школи та їх батьками.

2.2. Методичні рекомендації, пам'ятки для батьків молодших школярів

Взаємодіяльність батьків і класного керівника в інтересах молодшого школяра може бути успішною тільки в тому випадку, якщо вони стануть союзниками. Практика показує, що деякі батьки не мають спеціальних знань в області виховання, відчують труднощі у встановленні контакту з дітьми.

Для ефективного підведення підсумків батьківських зборів для батьків експериментальних класів було розроблено низку методичних рекомендацій, порад, памяток з різних освітніх та виховних питань.

Наведемо приклади корисних порад (додаток В [17]).

1. «Режим дня в родині».

Пробудження дитини має відбуватися спокійно. Прокинувшись, дитина повинна побачити вашу усмішку, почути ласкавий голос. Важливо не підганяти, не смикати по дрібницях, не докоряти за помилки, а допомогти зібратися.

Зранку потрібно налаштувати на позитивний настрій, не говорити про негативні дії: «Не пустуй! Не отримуй зауважень! Памятай про покарання і т.п.». Потрібно побажати успіху, підбадьорити, знайти ласкаві, добрі слова.

Після школи необхідно зустрічати дитину спокійно, не задавати одночасно безліч запитань; навпаки, дати дитині розслабитися. Якщо дитина перезбуджена, хоче поділитися чимось, не відкладайте на потім, вислухайте, допоможіть.

У випадку якщо дитина засмучена, але мовчазна, дати час заспокоїтись, а потім дружньо поговорити.

Найкращий час для домашніх занять визначити з дитиною в залежності від зміни навчання. Пізні заняття вечорами не корисні, тому що дитина вже втомлена.

Під час виконання не змушувати дитину робити всі завдання за один підхід, максимум часу підряд 15-20 хвилин, і лише після 20 хвилинного відпочинку можна повернутися до завдання.

У процесі занять з дитиною необхідно мати спокійний тон; словесно підтримувати «не хвилюйся», «все вийде», «давай розберемося разом», «я тобі допоможу»; похвалити, навіть за незначні досягнення.

У спілкуванні з дитиною намагайтеся уникати певних умов, тобто «зроби швидко і отримаєш...», «якщо прочитаєш, то...».

Необхідно уважно ставитись до скарг дитини на головний біль, втому та інші ознаки.

Важливим є відпочинок, прогулянка на свіжому повітрі.

Комп'ютерні ігри, телебачення і будь-які інші заняття, що вимагають значного зорового навантаження, повинні тривати загалом не більше години на день (за порадами лікарів-офтальмологів та невропатологів).

Наприкінці дня потрібно заспокоїти дитину перед сном, почитати казку, сказати ласкаві слова. Не загадувати перед сном про неприємності.

2. «Батьківська підтримка в навчанні».

Підтримайте в дитині прагнення стати школярем. Ваша зацікавленість в шкільних справах і турботах, серйозне ставлення до перших досягнень і можливих труднощів допоможуть першокласнику підтвердити значущість його нового положення та діяльності.

Обговоріть із дитиною нові правила і норми, з якими учень зустрівся в школі. Поясніть їх необхідність та доцільність.

Поясніть, що головна мета школи, навчитись новому, а без помилок це неможливо. Тому щось може не виходити з першого разу, це природно. Кожна дитина має право на помилку.

Складіть разом з першокласником розпорядок дня, ретельно стежте за його дотриманням.

Ставтесь серйозно до тих труднощів, які можливі у дитини на початковому етапі оволодіння навчальними знаннями та навичками.

Наприклад, у першокласника наявні логопедичні проблеми, постарайтеся обов'язково впоратися з ними на першому році навчання.

Надайте підтримку першокласнику в його бажанні досягти успіху. У кожному виді діяльності обов'язково знайдіть, за що можна було б похвалити. Пам'ятайте, що похвала і емоційна підтримка здатні розкрити інтелектуальний потенціал дитини.

При виникненні труднощів з поведінкою дитини або з її навчальними справами, необхідно терміново звертатися за порадою і консультацією до вчителя або шкільного психолога.

Поважайте та рахуйтеся з думкою першокласника про свого вчителя, оскільки зі вступом до першого класу педагог став ще одним прикладом для наслідування та авторитетом для учня.

Незважаючи на перехід першокласника до активної навчальної діяльності, ігри залишаються частиною його життя. Тому повинен бути час для ігрових занять.

3. «Психологічна підтримка».

Демонструйте дитині, що ви любите її такою, якою вона є, а не лише її досягнення.

Ніколи не можна говорити дитині, що вона гірша за інших і порівнювати з іншими дітьми.

Слід по можливості чесно і терпеливо відповідати на будь-які питання дитини.

Намагайтеся щодня знаходити час, щоб побути наодинці зі своєю дитиною.

Навчайте дитину вільно і невимушено спілкуватися як зі своїми однолітками, так і з дорослими.

Якчастіше проговорюйте, що ви пишаєтеся дитиною, її успіхами.

Чесно виявляйте та оцінюйте свої почуття до дитини.

Завжди говоріть дитині правду, навіть коли вам це важко.

Оцінювати можна лише дії та вчинки, а не саму особистість дитини.

Завжди виконуйте свої обіцянки, що дали дитині.

Визнавайте право дитини на помилки.

Необхідно пам'ятати, що дитина ставиться до себе так, як ставляться до неї дорослі.

Спробуйте іноді поставити себе на місце власної дитини, і тоді буде зрозуміліше, як вести себе з нею.

Популярними серед батьків є також пам'ятки для покращення техніки читання та виразного мовлення.

Наприклад, «Підготовка домашнього завдання з літературного читання».

Уважно прочитай назву твору, який необхідно прочитати.

Подивися, хто автор твору.

Уважно прочитай весь текст.

Відзнач олівцем ті слова, зміст яких тобі незрозумілий.

Знайди пояснення незрозумілих слів у словнику або запитай у дорослих.

Подумай над тим, яка головна думка цього тексту.

Уважно прочитай питання в кінці твору й постарайся на них відповісти за допомогою тексту.

Склади план переказу тексту.

Підготуй переказ тексту вголос (від іншої особи).

Недивлячись на текст, згадай дійових осіб твору та головного героя.

Дай їм характеристику, вислови власну думку.

Поділися своєю думкою зі своїми рідними.

Наступний приклад пам'ятки «Вчимося виразно читати».

Пам'ятай, що не можливо читати текст виразно, якщо не розумієш його.

Намагайся подумки уявити собі те, про що читаєш.

Визначай своє (і автора) ставлення до подій, героїв і постарайся при читанні передати його інтонацією.

Визнач свою основну задачу читання (що ти хочеш передати).

Читай, чітко вимовляючи слова, дотримуючись паузи в кінці речення, між абзацами і частинами тексту.

Виділяй голосом важливі місця.

Третій приклад пам'ятки «Робота над казкою».

Прочитай казку. Зверни увагу на те, чи є у неї автор або вона відноситься до усної народної творчості.

Як ти думаєш: що в цій казці взято з реального життя, а що в ній вигадано?

Що тебе в цій казці більше всього захопило: сюжет (основні події) або опис чарівництва?

Які чарівні предмети з цієї казки стали частиною нашого реального життя? Чого насправді ніколи не може бути?

Який момент у казці можна вважати найбільш захоплюючим? Хто перемагає в цій казці?

Назви позитивних і негативних героїв цієї казки, перелічи їх основні риси їх характерів, згадай найзначніші вчинки.

Якому герою ти найбільше співпереживав? Опиши, які почуття ти відчував разом з героєм.

Якими прислів'ями ти б міг передати основну думку цієї казки? В якій фразі казки виражена її головна думка?

Чи знаєш ти інші казки, в чомусь подібні за сюжетом, задумом і характером головного героя?

Як ставиться автор казки (якщо вона авторська) до своїх героїв?

Що з цієї казки запам'яталося тобі найбільше?

Методичні рекомендації для батьків «Як розвивати читацький інтерес у дітей».

- Прищеплюйте дитині інтерес до читання з самого раннього дитинства.
- Читайте самі, демонструючи приклад дитині.

- Не змушуйте дитину читати насильно, тобто без бажання.
- Купуючи книги, вибирайте з яскравим оформленням і цікавим змістом.
- Систематично читайте дитині хоч по 10 хвилин на день для формування у неї звички щоденного спілкування з книгою.
- Обговорюйте прочитану дитячу книгу з членами своєї сім'ї.
- Розповідайте дитині про автора прочитаної книги.
- Якщо ви читаєте дитині книгу, намагайтеся перервати читання на найцікавішому епізоді.
- Згадуючи з дитиною зміст раніше прочитаного, навмисно його спотворюйте, щоб перевірити, як вона запам'ятала текст.
- Рекомендуйте власній дитині книги зі свого дитинства, діліться своїми дитячими враженнями від читання тієї, чи іншої книги, зіставляйте ваші думки з думками дитини.
- Заохочуйте дитину в читанні іншим членам сім'ї, друзям, знайомим.
- Не критикуйте дитину, якщо вона читає не так, як Вам хотілося б. Поліпшення настане швидше, якщо ви будете її хвалити і підтримувати.
- Не порівнюйте рівень читання дитини з братами, сестрами, іншими дітьми.
- Зробіть читання приємним проведенням часу.
- Влаштовуйте вдома дискусію, обговорення прочитаної книги.
- Купуйте по можливості книги улюблених дитині авторів, оформлюйте особисту дитячу бібліотечку.
- Виховуйте дбайливе ставлення до книги, демонструючи книжкові реліквії своєї сім'ї.
- Даруйте дитині книги з подарунковим підписом, теплими побажаннями. В майбутньому це стане щасливим нагадуванням про рідний дім, про дорогих і близьких людей, про сімейні традиції.

Запропоновані батькам на батьківських зборах педагогічні поради, пам'ятки, методичні рекомендації допоможуть молодшим школярам у формуванні шкільних загальнонавчальних навичок. Спрямовують розвиток учнів початкових класів на вміння працювати з текстом, розвивати логічне мислення, навчать звертати увагу на деталі в тексті, бачити структуру тексту, знаходити в ньому істотну і несуттєву інформацію, співвідносити прочитане зі своїм досвідом. Така спільна робота вчителя з батьками з навчання й всебічного виховання молодших школярів допомагає залучити їх до необхідних навчальних дій, допомогти в підготовці домашніх завдань, підвищити дитячий інтерес до художньої літератури тощо.

ВИСНОВКИ

У процесі магістерського дослідження проблеми визначення та реалізації організаційно-педагогічних умов ефективного проведення батьківських зборів у початковій школі було вивчено теоретичні аспекти та збагачено практичний педагогічний досвід. Це надало підставу сформулювати загальні висновки.

1. Проаналізовано теоретичні основи досліджуваної проблеми з різних аспектів психолого-педагогічного характеру. Враховано думки та ідеї відомих педагогів, психологів щодо питання взаємодії педагога з родинами школярів (П.Блонського, Л.Виготського, В.Дружиніна, П.Каптерева, А.Макаренка, М.Стельмаховича, В.Сухомлинського, К.Ушинського та ін.), а також вивчено досвід сучасних дослідників та учителів-практиків початкової школи (І.Казанжи, А.Кузьмінського, В.Омеляненка, І.Оніщенко, Л.Ярощук та багатьох інших).

Сімейне виховання виступає джерелом формування і гармонійного розвитку особистості учня, а школа має надавати активну підтримку батькам та спрямовувати в позитвне моральне русло. З'ясовано, що основною загальною формою взаємодії класного керівника з родинами учнів у початкових класах є батьківські збори.

2. У роботі схарактеризовано специфічні особливості організації батьківських зборів. До основних організаційних складових підготовки батьківських зборів віднесено такі, як: обрання теми батьківських зборів; постановка мети та завдань; вивчення педагогом та іншими учасниками зборів науково-педагогічної, методичної літератури з означеної тематики; за необхідністю попереднє проведення діагностичних заходів (педагогічне спостереження, анкетування зі сторони дітей та безпосереднє дослідження проблеми, анкетування з боку батьків тощо); визначення форми, методів і прийомів, засобів взаємодії з усіма учасниками батьківських зборів; створення та розповсюдження запрошення для батьків та інших учасників

зборів; розробка рішення зборів, рекомендацій, пам'яток для батьків учнів; оформлення класної аудиторії або місця проведення зборів, налаштування відповідного обладнання.

3. Визначено й обгрунтовано організаційно-педагогічні умови підготовки та проведення батьківських зборів: 1) позитивна цільова установка на вирішення разом із батьками спільних завдань виховання та навчання молодших школярів; 2) спільне з батьками планування тематики та визначення хвилюючих питань батьківських зборів; 3) використання сучасних інтерактивних форм проведення зборів; 4) розробка поетапного сценарію, діагностичних матеріалів, наочності для заходу з батьками; 5) обов'язкове використання діалогічних методів спілкування з батьками; 6) узагальнення, підведення підсумків, надання методичних рекомендації, порад, пам'яток для батьків; 7) володіння учителем педагогічною технікою; 8) аналіз та самоаналіз досягнень та можливих помилок учителем проведених батьківських зборів.

Реалізація означених умов здійснювалась у процесі педагогічного експерименту, що відбувався у 1 та 2 класі в ході активної взаємодії класного керівника з батьками учнів. На батьківських зборах з актуальної тематики батьки залучались до інтерактивних методів співпраці й партнерської взаємодії, виявляли інтерес до проблем дітей, з увагою ставилися до запропонованих учителем ситуацій.

Порівняння результатів дослідної роботи з батьками в експериментальних класах здійснювалась за критеріями-показниками: прояв у батьків інтересу до змісту освітнього процесу з дітьми; виникнення дискусій, диспутів з їх ініціативи; відповіді на запитання батьків ними самими; наведення прикладів з власного досвіду; збільшення кількості питань до педагога, що стосуються особистості дитини, її внутрішнього світу; прагнення дорослих до індивідуальних контактів з учителем; роздуми батьків про правильність використання тих чи інших

методів виховання; підвищення їх активності при аналізі педагогічних ситуацій, рішення задач і обговорення дискусійних питань.

Взаємодія вчителя з учнями та батьками протягом першого та другого класу надала позитивні високі результати (а саме загальний високий рівень ефективності проведення співпраці на батьківських зборах, що спрямувало на вирішення таких завдань, як проведення всіх виховних заходів у школі та класі за участю батьків молодших школярів (90%); спільну діяльність батьків і дітей, яка може бути організована в різних формах (спільні свята, екскурсії, походи); забезпечення системи педагогічної просвіти для батьків; активну організацію роботи батьківського комітету в житті класу, школи.

4. Здійснено спробу підібрати необхідні психолого-педагогічні матеріали, що містять добірку порад, методичних рекомендацій, пам'яток для батьків учнів початкової школи («Режим дня в родині», «Батьківська підтримка в навчанні» «Психологічна підтримка», «Підготовка домашнього завдання з літературного читання», «Вчимося виразно читати», «Робота над казкою», «Як розвивати читацький інтерес у дітей»). Така допомога батькам експериментальних класів довела ефективність систематичної, чітко спланованої, просвітительської діяльності вчителя початкових класів на батьківських зборах.

Результати здійсненого магістерського дослідження не вичерпують усіх аспектів проблеми. Перспективними напрямками можуть бути вивчення та аналіз сучасних умов змішаного навчання в ході співпраці з батьками молодших школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Т.Ф. Педагогічні проблеми молоді сім'ї / Т.Ф. Алексеєнко. – К.: ІЗМН, 1997. – 116 с.
2. Атемасова О.А. Практична психологія у початковій школі / О.А. Атемасова. – Х.: Ранок, 2010. – 160 с.
3. Блонский П.П. Избранные психологические и педагогические сочинения : в 2-х т. – М. : Педагогика, 1979. – Т. 1. – 304 с.
4. Ветрова С.Є. Батьки і початкова школа: Партнерство заради дитини. /С.Є. Ветрова. – Х.: Ранок, 2009. -
5. Вовчук І.С., Петік Ю.О. Батьківський всеобуч. Матеріали для роботи з батьками 1-4-х класів. Ч.1. – Х.: Основа, 2011. – 128 с.
6. Володарська М.О. Батьківські збори. /М.О.Володарська. -Х.: Ранок, 2011. – 32 с.
7. Гаврилюк Н.Г. Використання інноваційних технологій в роботі з батьками. Навч.-метод.посіб. / Н.Г.Гаврилюк. - Березне, 2012. – 60 с.
8. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
9. Гребенькова Л.О. Довідник класного керівника. 1-4 класи. / Л.О. Гребенькова. – Х.: Ранок, 2010. – 176 с.
10. Довідник класного керівника у запитаннях та відповідях /М.Є. Канцедал, О.М.Кравцова. – Х.: Веста: Вид-во Ранок, 2007. – 384с.
11. Дружинин В.Н. Психологія сім'ї. /В.Н. Дружинин. - СПб: Питер, 2006. - 176 с.
12. Енциклопедія батьківства: посібник з сімейного виховання /авт кол. за заг. ред. Є.І. Коваленко, С.В. Кириленко. – К.: КНТ, 2008. – 592с.
13. Іванюк Г.І. Практична педагогіка виховання /Г.І.Іванюк; за ред. М.Ю.Красовицького. – К.-Івано-Франк.: ПЛАЙ, 2000. – 218 с.

14. Казанжи І.В. Теорія і методика виховної роботи в школі І ступеня: навч. посіб. / І.В. Казанжи – К.: Слово, 2014. – 296 с.
15. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. / С.Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
16. Корнієнко С.М., Кодлюк Я.П. Батьківські збори у початкових класах. / С.М. Корнієнко, Я.П. Кодлюк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. – 36 с.
17. Корчак Я. Правила життя. Вибрані твори / Януш Корчак. – К.: Молодь, 1989. – 320 с.
18. Леонт'єв, А.Н. Деятельность. Сознание. Личность [Текст] / А. Н. Леонт'єв. – М.: Политиздат, 1975. – 589 с.
19. Лозова В.І., Троцько І.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харківський державний пед. ун-т. ім. Г.С.Сковороди. – 2-е вид. – Харків: “ОВС”, 2002. – 400с.
20. Лопатіна О.О. Родинне виховання, 32 уроки доброти. – Х.: Основа, 2008. – 160с.
21. Макаренко, А. С. Педагогические сочинения в 8-ми т., т. 4 [Текст] / А.С. Макаренко. – М.: Педагогика, 1984. – 543 с.
22. Макаренко А.С. Книга для батьків [Текст] / А.С. Макаренко. – К.: Радянська школа, 1980. – 349с.
23. Мельничук С.Г. Педагогіка (Теорія виховання). Навчальний посібник [Текст] / С.Г.Мельничук – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 288 с.
24. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/wp>
25. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 415 с.

26. Оніщенко І.В. НУШ Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників. Посібник / І.В.Оніщенко. – Х.: Основа, 2018. – 141с.
27. Організація виховної роботи / упоряд. Н.В.Кочанова. – Х.: Ранок, 2008. – 256 с.
28. Організація роботи класного керівника: навч. посіб. для студ. вищ. Навч. закл. / уклад. О.Л.Кірдан. – К.: Наук. світ, 2002. – 117 с.
29. Педагогика: учебник. / Под редакцией Ю.К. Бабанского. - Москва: Просвещение, 1983. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://avkrasn.ru/article-1574.html>
30. Постовий В.Г. Духовність: потреби й інтереси дітей, батьків, сім'ї / В.Г. Постовий // Шкільна бібліотека. - К. : Київська правда, 2007. – 270 с.
31. Рибальченко І.М. Взаємодія з батьками. /І.М. Рибальченко. – Х.: Основа, 2007. – 208 с.
32. Савченко О.Я. Сімейне виховання. Молодші школярі. – К.: Рад. школа, 1979. – 141с.
33. Сорока Г.І. Організація виховної роботи / Г.І. Сорока. – Х.: Основа, 2005. – 128 с.
34. Співпраця батьків та вчителя початкової школи /упор. М.П. Козіцька. – Х.: Основа, 2009. – 110 с.
35. Стельмахович М. Новітні перспективи родинного виховання / М.Стельмахович // Рідна школа. – 2001. - № 7.- С. 3-5.
36. Сухомлинский В.А. Мудрость родительской любви / сост. А.И. Сухомлинская. – М.: Молодая гвардия, 1988. – 345 с. – С.304.
37. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: в 5 томах. – К.: Рад. школа, 1977. – Т.3. – 668 с.
38. Ушинский К.Д. Избранные педагогические сочинения / К.Д. Ушинский. – М.: Педагогика, 1974. – С.360.

39. Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників / авт.-упор. І.В. Оніщенко. – Х.: Основа, 2018. – 141с.
40. Якщо батьки – партнери. Сучасні форми роботи з батьками другокласників / авт.-упор. А.В. Ордановська. – Х.: Основа, 2019. – 144 с.
41. Ярошук Л.Г. Методика виховної роботи: навч. посіб. / Л.Г. Ярошук. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 320 с.

ДОДАТКИ

Додаток А.

Фотозвіт роботи з батьками в експериментальному класі

Додаток Б.**Батьківські збори в 1 класі «Якщо батьки партнери...»**

Мета: ознайомити батьків з новою формою проведення батьківських зборів. Вчити змінювати власні стереотипи. Розвивати вміння працювати в парах, малих групах, командою; ставити запитання по суті. Намагатися зробити батьків своїми партнерами, долучити до співпраці зі школою.

Хід зборів

I. Вступна частина

Запрошені батьки займають місця по колу, так, щоб бачити один одного.

Знайомство. Вправа «Чарівна скринька».

– Всі ми любимо загадковість, сюрпризи, непередбачуваність. У мене в руках – чарівна скринька, в якій знаходяться білі папірці. Кожен з вас візьме один і напише своє ім'я. Далі я ці папірці змішаю і кожен витягне по-одному. На папірцях ви бачите ім'я людини, знайдіть її, і за 3 хвилини дізнайтеся про неї якомога більше інформації.

Далі кожен з учасників тренінгу розповідає про ту людину, ім'я якої витяг і віддає папірець – бейжик цій людині. Таким чином, учасники знайомляться один з одним, розповідаючи інформацію не про себе а про людину, ім'я якої витягли. За бажанням, інформацію можна доповнювати.

II. Емоційне налаштування на тему зборів.

Вправа « Паперовий ком».

– Хоча у нас з вами дитинство далеко за плечима, але всі пам'ятають ті часи, коли грали в дворі, стрибали, малювали класики. Зараз, коли почнеться музика, ми по колу будемо передавати паперовий ком (цей ком зроблено з паперових аркушів, на яких записані питання). У кого ком залишиться в руках ,коли музика замовчить, той і відповідає на запитання (після кожного запитання один папірець знімається, т.ч. ком стає меншим, до останнього листочка паперу).

Приблизні запитання:

- Згадайте, в якому році ви прийшли в 1 клас?
- Хто з рідних привів вас на лінійку 1 вересня?
- Як звали вашу першу вчительку?
- Що цікавого було на вашому 1 уроці?
- Чи ви пам'ятаєте, хто давав перший дзвоник на лінійці?

III. Повідомлення теми тренінгу.

Мотивація діяльності.

– Усі ви колись були першокласниками, а тепер учнями стали ваші діти. Чи відрізняється ваш перший день у школі від шкільного дня вашої дитини? Коли легше було вчитися : тоді чи зараз? Чи можна тепер навчати дітей так, як багато років тому? Чому батьки – це продовження вчителя за межами сучасної школи? На ці та інші питання ми сьогодні знайдемо відповіді!

– Учителі-школярі, батьки – діти, учителі – учні – батьки. Весь час уявлення про відносини між цими учасниками освітнього процесу дуже стереотипні.

Але, кажучи про Нову Українську Школу, ми бачимо, що один із ключових компонентів концепції Нової української школи є педагогіка партнерства – педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками. В основі якої є спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Тому ми сьогодні будемо вчитися змінювати власні стереотипи.

IV. Основна частина

Вправа «Не спіши – обговори»

Учитель зачитує батькам притчу «Надгризені яблука», роблячи зупинки для обговорення.

Маленька дівчинка тримала в руках два яблука. До кімнати зайшла її мама ілагідно. З усмішкою, запитала: « Сонечко , ти даси мені одне яблуко?»

– Як ви вважаєте, з яким настроєм , треба висловити це прохання?
(Учасники тренінгу висловлюють думки, аргументуючи їх).

Дівчинка кілька секунд дивилась на матір. А потім надгризла одне за одним яблука.

– Яка реакція була у цієї матері? (Обмін думками)

Жінка дуже засмутилася, що донька з нею не поділилася ,але вона не хотіла показати дитині, як їй неприємно.

– Як можна пояснити вчинок дівчинки? Чи можна її виправдати?

А дівчинка простягла матері одне з надгризених яблук і сказала : « Мамо, візьми ось це, воно смачніше!»

– Чи бували у вашому житті випадки, коли руйнувалися стереотипи щодо поведінки вашої дитини?

(Відповіді)

– Я можу сказати, що не треба ніколи поспішати з висновками. Завжди можна знайти виправдання тому, чи іншому випадку. Треба довіряти своїй дитині, вірити в неї.

Вправа «Листоноша».

Батьки сидять у колі, або стоять. Листоноша стоїть у центрі кола. Він вимовляє голосно й виразно:

«Прийшла пошта». Решта питають : «Для кого?» Листоноша відповідає : «Для всіх тих, хто ...» і придумує щось: «...тих, у кого є донька, тих, хто їздив до Києва, тих, чий улюблений колір – зелений, тих, хто любить літо, і т.д.» Батьки, які отримали листи повинні якомога швидше помінятися місцями. В цей момент листоноша намагається зайняти якесь місце. Той, хто залишився без місця, стає листоношею й у свою чергу приносить листи «для всіх тих, хто...»

Вправа « Чому саме так? »

– уявіть ситуацію: в магазині старенька бабуся купує продукти. Дійшовши до каси, вона розуміє, що грошей на все не вистачає. Бабуся залишає деякі покупки, але один з чоловіків, який стояв поруч , залишає все в кошику бабусі та розраховується замість неї. Чому, на ваш погляд, він так повівся?

Можливі відповіді

- * Він заможна людина.
- * Він цінує старість.
- * Він хотів показати дітям, як треба бути ЛЮДИНОЮ.

– Мені здається, що ця ситуація дає можливість зрозуміти, що не може бути однозначними при прийнятті будь-якого рішення. Треба завжди розглядати те що сталося з різних кутів зору.

Ситуації з власного досвіду.

Дві дівчинки завжди стають першою парою, коли йдуть до їдальні, нікого не пропускають. А якщо вони не перші, починається сварка з іншими дітьми.

Як на вашу думку реагувати вчителю?

Один з учнів заважає вести урок! Постійно перебиває вчителя й відволікає однолітків. Сперечається, робить все, аби на нього звернули увагу.

Що робити вчителю?

(Всі запропоновані батьками варіанти відповідей учитель бере до уваги і може використати у подальшій роботі.)

Вправа « Чомучки »

Батьки об'єднуються в групи за допомогою приготованих вчителем цеглинок Lego за кольорами.

– На одній з ранкових зустрічей дитина бачить вперше старі чорно-білі фотографії з зображенням маленької дівчинки з ведмедиком. Озвучте запитання, які в неї можуть виникнути.

- Хто ця дівчинка?
- Чому в неї таке плаття?
- А де її батьки?
- Хто їй подарував ведмедика?
- А чия це мама?
- А чому таке фото?
- Чому дівчинка сама?

А зараз, ми з вами ще раз повправляємося в умінні ставити нестандартні запитання. Візьмемо казку дитинства «Колобок».

(Групи батьків отримують зображення Колобка.)

– Які б запитання за змістом ви б запропонували? Запишіть їх на звороті.

Орієнтовний зміст запитань

- Чому Колобок утік з дому?
- Як звали діда?
- Чому дід захотів саме Колобка, а не яєчню?
- Чому лисиця не мила руки перед їжею?
- Чи можна йти з дому без дозволу батьків?
- Де поділися харчі баби та діда?

Батьки презентують свої запитання.

Заклучна частина.

V.Рефлексія

Батьки, сидячи в колі, беруть цукерку з вази, запропоновану вчителем та діляться своїми враженнями.

- Чи вдалося вам сьогодні подолати хоча б один із своїх стереотипів?
- Чи можна навчати дітей, як раніше?

– Чи сподобався вам сьогоднішній тренінг?

Додаток В.

Десять заповідей для батьків Януша Корчака

Дитина - це свято, яке завжди з тобою.

1. Не чекай, що твоя дитина буде таким, як ти, або таким, так ти хочеш. Допоможи йому стати не тобою, а собою.
2. Не вимагай від дитини плати за все, що ти для нього зробив. Ти дав йому життя - як він може віддячити тобі? Він дасть життя іншому, той третьому, і це незворотний закон подяки.
3. Не зганяй на дитині свої образи, щоб в старості не їсти гіркий хліб. Бо що посієш, те й зійде.
4. Не стався до її проблем зверхньо. Життя дане кожному під силу, і будь упевнений - йому вона важка не менше, аніж тобі, а може бути, і більше, оскільки у нього немає досвіду.
5. Не принижуй!

6. Не забувай, що найважливіші зустрічі людини - це його зустрічі з дітьми. Звертай більше уваги на них - ми ніколи не можемо знати, кого ми зустрічаємо в дитині.
7. Не мучте себе, якщо не можеш зробити щось для своєї дитини. Муч, якщо можеш, але не робиш. Пам'ятай: для дитини зроблено недостатньо, якщо не зроблено все.
8. Дитина - це не тиран, який заволодіває всім твоїм життям, не тільки плід плоті і крові. Ця та дорогоцінна чаша, яку Життя дало тобі на зберігання і розвиток в ньому творчого вогню. Це розкріпачена любов матері і батька, у яких буде рости не "наш", "свій" дитина, але душа, дана на зберігання.
9. Умій любити чужу дитину. Ніколи не роби чужому те, що не хотів би, щоб зробили твоєму.
10. Люби свою дитину будь-яким - не талановитих, невдахою, дорослим. Звертаючись з ним, радуйся, бо дитина - це свято, яке поки що з тобою.

Додаток

Г.

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Дубовик Наталія Олександрівна, учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;

- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
- надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
- не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
- своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
- не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
- підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
- поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
- не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
- запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
- не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
- не підроблювати документи;
- не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
- не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;
- не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
- не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
- не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
- не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
- не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

12.11.2020
(дата)

(підпис)

Наталія Дубовик
(ім'я, прізвище)